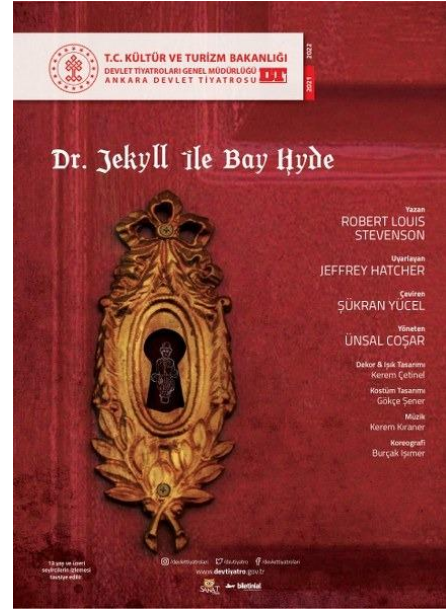


## Ankara Devlet Tiyatrosu Oyunu Dr. Jekyll ile Bay Hyde

İlkim Karakapıcı<sup>1</sup>



Dr. Jekyll ve Bay Hyde 2021-2022 sezonunda Ankara Devlet Tiyatrosunda sergilenen tek perde bir oyundur. Ben de bu oyunu kasım ayında Akün Sahnesi'nde izleme şansını buldum.

Tiyatro oyunu, İskoçyalı yazar Robert Louis Stevenson'ın 1886'da yayınlanan romanından perdeye aktarılmıştır. 1800'lerde Victoria devri İngiltere'sinde geçen bu hikâyede kişilik bölünmesi yaşayan Dr. Jekyll'ı izlemekteyiz. Dr. Jekyll her insanın içinde iyi ve kötü olduğunu ve bu kötü tarafın insanlığın büyük sorunu olduğunu düşünmektedir. Kötülüğün ortadan kaldırılmasıyla da saf iyilik kazanacaktır. Bu duruma çözüm bulmak amacıyla iyi ve kötü tarafı ayıran bir ilaç geliştirmeye karar verir. Keşfettiği ilacı kendi üzerinde denediğinde yanlışlıkla karanlık yönünü ortaya çıkarmış ve Bay Hyde ile tanışmıştır. Dr. Jekyll şehvet ve şiddet düşkününü Bay Hyde'a dönüştüğü zamanlarda cinayet işlemekte, hayat kadınlarıyla beraber olmakta ve onlara işkence etmektedir. Doktor zamanla kötülüğü yani Bay Hyde'ı kontrol edememeye başlar. Bay Hyde işlediği cinayetlerle şüphe çekmeye devam eder ve yakalanmadan önce zehir içerek intihar eder.

<sup>1</sup> Diş Hekimi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıp Etiği ve Tarihi Doktora Programı Öğrencisi. [ilkim.karakapici@gmail.com](mailto:ilkim.karakapici@gmail.com)

Victoria devri İngiltere’inde böyle bir romanın yazılmasına şaşdırmamak gerek. Victoria devri insanın doğasından gelen davranışların yok sayıldığı ve kötü veya günah denilerek bastırıldığı bir dönemdir. Yazar yarattığı dünyada, Dr. Jekyll gibi toplumun dürüst, ahlaklı olarak nitelendirdiği insanların bile inkâr edilemez bir kötü tarafı olduğunu göstermektedir.

Romanın sergilenen tiyatrosu, hikâyeye sadık kalmakla beraber küçük değişikliklere de sahiptir. Öncelikle sahne dekorunun çok iyi olduğunu belirtmeliyim. Doktorun kişiliğinin değiştığı sahneleri vurgulamak adına metaforik bir kırmızı kapı kullanılmış. Bu kapı doktorun bilinçaltını yansıtmaktadır. Jekyll’ın kapıdan geçişi ile değişimini izlerken aynı zamanda iç sesini de duymaktayız. Hikâyede tek Hyde varken sahnede üç farklı Hyde izlemekteyiz. Birden fazla Hyde karakteri izlemek, kötü karakterin baskınlığını göstermesi açısından yerinde bir tercih olmuştur. Oyunda aynı zamanda Hyde’ın aşk yaşadığı bir kadın da vardır. Jekyll’ın bu kadını parkta gördüğünde tetiklenerek Hyde’a dönüşmesi ve kadının onun kötü biri olduğunu



öğrenmesine rağmen onu sevmeye devam etmesi düşündüren sahnelerdir. Oyunculukların muhteşem olduğunu eklemek isterim. Bir öneri olarak, oyun tek perde yerine iki perde olsaydı oyuncuların yorgunluğu son sahnelere daha az yansır böylece seyircinin motivasyonu da artabilirdi diye düşünüyorum.

Tiyatronun benim için en ilgi çekici sahnesi ise Dr. Jekyll'in nasıl etik değerlere bağlı, dürüst, güvenilir bir hekim olduğunu göstermesi adına kurgulanmış, çalıştığı hastanedeki başhekimin yaptığı diseksiyon sahnesiydi. Bu sahnede, bir gün önceden halka, fakültede diseksiyon yapılacağı, gelip izlemenin bedava olduğu çağrısı yapıldı. Gösteri sırasında başhekim seyircilere, kadavranın bir kadın olduğunu bu yüzden beyninin küçük olduğunu aynı zamanda bir hayat kadını olduğunu çünkü bütün hayat kadınlarının cinsel organları ödemli doğduğunu söylemektedir. Dr. Jekyll ise bu saçmalığa dayanmamaktadır. Bütün bunların yalan olduğunu, kadavranın çok bekletildiği için beyninin küçüldüğünü, cinsel organının ödemli olduğunu çünkü bu kadının hayat kadını değil, tecavüze uğradığını söyleyerek itiraz eder. Jekyll başhekimin halkı yanlış bilgilendirdiğini, hekimlik mesleğine ihanet ettiğini belirtir. Sonraki sahnelerde de Jekyll'in etik davranışlarıyla topluma örnek bir doktor olduğunu, savunduğu değerlerden dolayı da birçok hekimle de ters düştüğünü öğrenmekteyiz.

Tiyatronun izlenmesi yönünde tavsiyede bulunmaya ek olarak bu sahnenin tek başına tıp tarihi ve etik doktorası yapan biri olarak beni heyecanlandırıldığını belirtmeliyim. Dönemi, dönemin bilimsel paradigmasını yansıtması sebebiyle de tiyatroyu şiddetle tavsiye ediyorum.